

Sygn. akt IV Ca 831/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Płocku IV Wydział Cywilny-Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący - SSO Waław Banasik

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 28 stycznia 2016r. w P.

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w W.

przeciwko W. E.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Płocku z dnia 26 maja 2015 r.

sygn. akt I C 3954/14 upr

1. zmienia zaskarżony wyrok i zasądza od W. E. na rzecz (...) z siedzibą w W. kwotę 1.148,69 (jeden tysiąc sto czterdzieści osiem i 69/100) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 2 sierpnia 2014 r.;
2. oddala apelację w pozostałej części, znosząc między stronami koszty procesu za II instancję.

IV Ca 831/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 1 sierpnia 2014 r. powód(...) z siedzibą w W. wniósł przeciwko W. E. o zapłatę kwoty 1.825,89 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 2 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz zwrot kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Rejonowy w Płocku wyrokiem z dnia 26 maja 2015 r. w sprawie I C 3954/14 upr powództwo to oddalił.

Podstawą orzeczenia były następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne Sądu I instancji.

W dniu 26 kwietnia 2013 r. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. zawarł z W. E. umowę pożyczki gotówkowej.

W okresie od kwietnia 2013 r do września 2013 r. W. E. wpłaciła na poczet zobowiązania wynikającego z pożyczki nr (...) 6 rat w łącznej wysokości 1.818,30 zł.

W dniu 14 stycznia 2014 r. zostało wystawione przez (...) Sp. z o.o. w P. wobec W. E. wypowiedzenie umowy pożyczki gotówkowej nr (...) wraz z ostatecznym wezwaniem do zapłaty kwoty 1.498,30 zł w terminie 5 dni roboczych od dnia upływu 14-dniowego okresu wypowiedzenia od dnia doręczenia pożyczkobiorcy oświadczenia o wypowiedzeniu.

Na dzień 9 maja 2014 r. datowana jest umowa cesji wierzytelności zawarta pomiędzy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. i (...) z siedzibą w W. . (...) Sp. z o.o. w P. wystawił zawiadomienie dla W. E. o sprzedaży jej wierzytelności z tytułu umowy zawartej przez nią w dniu 26 kwietnia 2013 r. na rzecz (...) z siedzibą w W., który również wystawił zawiadomienie

dla W. E. o przejęciu jej wierzytelności oraz wezwanie do zapłaty całości zadłużenia w kwocie 1.801,29 zł w terminie 7 dni od daty otrzymania zawiadomienia.

W ocenie Sądu Rejonowego Powód (...) w W. nie wykazał, iż istnieją podstawy do żądania zapłaty na jego rzecz od pozwanej W. E. objętej pozwem kwoty. Powód, pomimo zarzutu pozwanej nie przedstawił dokumentów z których wynikałoby w jaki sposób wyliczono dochodzoną należność, za jaki okres, od jakich kwot, w jakiej wysokości zostały naliczone odsetki, z tytułu jakich czynności naliczono koszty. Sąd Rejonowy wskazał, że nie ma w danym zakresie możliwości weryfikacji poprawności zgłoszonego roszczenia.

Wątpliwości Sądu Rejonowego budzi także skuteczność umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 9 maja 2014 r., do której odwołuje się powód. Pozwana W. E. zakwestionowała legitymację czynną powoda, skuteczność i wykonalność umowy cesji. Mocą cesji wierzyciel (zbywca, zwany też cedentem) przenosi na nabywcę (cesjonariusza) wierzytelność przysługującą mu wobec dłużnika (debitora). W piśmiennictwie podkreśla się, iż warunkiem skutecznego zwarcia umowy przelewu i rozporządzenia wierzytelnością jest jej zindywidualizowanie. Ważne jest zatem wskazanie stron stosunku, świadczenia oraz jego przedmiotu. Strona powodowa przedłożyła umowę pierwotną będącą podstawą dochodzonego roszczenia, która została zawarta z pozwaną W. E. przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. oraz umowę sprzedaży wierzytelności zawartą z powodem przez wierzyciela pierwotnego, z której nie wynika, czy wierzytelność objęta pozwem została przelana na rzecz powoda. W treści umowy cesji, której kopię załączył powód brak jest zapisu pozwalającego na nie budzącą wątpliwości indywidualizację danej wierzytelności. Sporządzone jednostronnie przez powoda mało czytelny wydruk opisany ręcznie załącznik nr i posiada w swej treści zapis „wymagalne”, czy jeszcze mniej czytelny wydruk tabelki, w której widnieją (po wnikliwej analizie) kwoty opisane w pozwie, dopisane ręcznie niezidentyfikowane litery, cyfry pozostaje w danym zakresie niewystarczający. W aktach sprawy brak jest dowodów doręczenia pozwanej zawiadomienia o dokonanej cesji wierzytelności, wezwania do zapłaty, jak również dokumentów potwierdzających uprawnienia osób podpisanych na umowie do reprezentacji jej stron.

W ocenie Sądu I instancji, powód nie wykazał, że skutecznie nabył wierzytelność wobec pozwanej W. E.. W aktach sprawy brak dowodów potwierdzających okoliczność objęcia długu pozwanej umową cesji do której odwołał się powód, doręczenia dokumentów załączonych do pozwu. Dokumenty jednostronnie sporządzone przez powoda w danym zakresie pozostają niewystarczające.

Apelację od tego wyroku złożył powód. Zarzucił on Sądowi Rejonowemu

1. obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść rozstrzygnięcia tj.

- art. 233 § 1 kpc w związku z art. 227 kpc, polegającą na dowolnej, sprzecznej z zasadami doświadczenia życiowego i wskazaniami wiedzy, ocenie materiału dowodowego przejawiającej się w uznaniu, że powód nie udowodnił, by przysługiwała mu względem pozwanej wierzytelność w dochodzonej pozwem wysokości, podczas gdy powyższe wynika z przedstawionych przez powoda dokumentów w postaci: umowy Pożyczki o numerze (...) jak i umowy przelewu wierzytelności z dnia 9 maja 2014 roku wraz z załącznikiem dotyczącym listy wierzytelności stanowiących przedmiot sprzedaży zawierającym zadłużenie pozwanej wynikające z umowy nr (...), jak również z załączonego przez pozwaną do sprzeciwu harmonogramu spłat pożyczki; polegającą na dowolnej, sprzecznej z zasadami doświadczenia życiowego i wskazaniami wiedzy, ocenie materiału dowodowego przejawiającej się w uznaniu, że analiza załącznika do Umowy przelewu wierzytelności z dnia 9 maja 2014 roku załączonego do pozwu, nie prowadzi do wniosku, iż powód zakupił zindywidualizowaną i wymagalną wierzytelność pozwanej w wysokości wskazanej w pozwie, podczas gdy we wskazanym załączniku wierzytelność pozwanego została określona za pomocą takich danych jak numer umowy oraz części składowe roszczenia których wysokość odpowiada wartościom zamieszczonym w pozwie, wobec powyższego analiza omawianego załącznika prowadzi do wniosku, iż Umowa przelewu wierzytelności z dnia 9 maja 2014 roku obejmowała wierzytelność pozwanej wynikającą z umowy kredytu o numerze (...); art. 230 kpc w związku z art. 229 kpc poprzez ich niezastosowanie polegające na nieuznaniu za przyznane faktu zawarcia przez pozwaną umowy pożyczki (...) oraz braku

spląty zobowiązania wynikającego z tej umowy, podczas gdy pozwana w toku procesu twierdziła, iż spłacała pożyczkę jedynie w części, wobec czego, mając na uwadze wyniki całej rozprawy należało uznać fakt zawarcia umowy pożyczki przez pozwaną z poprzednikiem prawnym powoda jak również istnienia roszczenia wynikającego z omawianej umowy za przyznane;

2. obrazę przepisów prawa materialnego, która miała wpływ na treść rozstrzygnięcia tj. art. 6 kc w związku z art. 720 § 1 kc poprzez ich niezastosowanie przejawiające się w obciążeniu powoda obowiązkiem udowodnienia, iż pozwana dokonywała spląt zadłużenia określonego umową pożyczki o numerze (...), w sytuacji gdy to na stronie pozwanej ciążył obowiązek przedstawienia dowodów na okoliczność spląty zadłużenia zaciągniętej pożyczki.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa oraz zasądzenie od pozwanej kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest częściowo zasadna.

Sąd Rejonowy zakwestionował przede wszystkim legitymację powoda do dochodzenia objętej pozwem należności. O ile można zgodzić się z Sądem I instancji, że dołączone do pozwu dokumenty, potwierdzające zawarcie umowy cesji wierzytelności pozwanej wobec pożyczkodawcy były nieczytelne, o tyle niewłaściwa była reakcja Sądu na ten fakt. Zamiast wezwać powoda do złożenia czytelnych dokumentów (dotyczy to załącznika nr 1 do umowy), Sąd Rejonowy uznał objęcie umową cesji zobowiązania pozwanej za nieudowodnione. Do apelacji powód złożył odpis umowy cesji wierzytelności z dnia 9 maja 2014 r., z której już w sposób czytelny wynika, że zobowiązanie pozwanej wynikające z umowy pożyczki z dnia 26 kwietnia 2013 r., było objęte załącznikiem nr 1 do umowy pod pozycją 3232. Tym samym powód skutecznie udowodnił swą legitymację czynną w tym procesie.

Sąd Rejonowy uznał również za nieudowodnioną wysokość dochodzonego pozwem roszczenia. Ze stanowiskiem tym w realiach dowodowych niniejszej sprawy nie sposób się zgodzić. Pozwana zaciągnęła u (...) Sp. z o.o. w P. pożyczkę w wysokości 1.600 zł. (kapitał), która miała być spłacona przez nią w 12 miesięcznych ratach od dnia 27 maja 2013 r. do dnia 27 kwietnia 2014 r. Pozwana spłaciła 5 rat kapitału w łącznej kwocie 666,65 zł., ostatnią w dniu 25 września 2013 r., co przyznała pozwana w piśmie procesowym z dnia 7.05.2015 r. (karta 81-83 akt). Sąd Rejonowy błędnie przyjął, że pozwana zapłaciła 6 rat. Ze złożonych przez nią dokumentów wynika zapłacenie 5 rat, jedna z wpłat – z dnia 24.04.2013 r. dotyczyła innej pożyczki – nr (...). A zatem do zapłaty pozostała kwota kapitału pożyczki w kwocie 933,35 zł, a więc w kwocie wymienionej w umowie cesji.

Pozwana zobowiązała się w umowie do zapłaty prowizji wstępnej za udostępnienie pożyczki w kwocie 318,40 zł (§ 5.1a umowy) zapłaciła z tego, wraz z ratami kapitałowymi kwotę 132,65 zł., a zatem do zapłaty pozostała kwota 185, 75 zł. (mieszcząca się w objętych cesją należnościach z tytułu opłat).

Na dochodzoną pozwem należność składała się również kwota 27,59 zł. stanowiąca równowartość odsetek ustawowych od kwoty kapitału – 933,35 zł za okres od dnia 10 maja 2014 r. do dnia 1 sierpnia 2014 r. Wyliczenie to jest prawidłowe i nie zostało zakwestionowane przez pozwaną.

Reasumując, powód wykazał zasadność dochodzenia w niniejszym procesie od pozwanej kwoty 1.148, 69 zł., stanowiąca sumę wskazanych wyżej należności.

Umowa pożyczki z dnia 26 kwietnia 2013 r zawierała również inne postanowienia umowne, które legły u podstaw żądania pozwu:

1. w § 5.1b umowy mowa jest o konieczności zapłaty przez pożyczkobiorcę prowizji za obsługę w kwocie 126,40 zł należną za każdy rozpoczęty okres odsetkowy ustalony zgodnie z punktem 4.3 umowy. Zapis ten jest na tyle

nieprecyzyjny, że nie informował pożyczkobiorcy wprost, że prowizja ta będzie pobierana co miesiąc i jej łączna wysokość będzie odpowiadać wartości pożyczzonego kapitału,

2. w § 5.1c umowy mowa jest o opłacie windykacyjnej równa 5 zł za każdy dzień opóźnienia spłaty jakiegokolwiek kwoty wynikającej z umowy, która będzie pobierana przez 60 dni. Opłata ta jest zatem niezależna od wysokości zadłużenia (może to być nawet 1 złotówka), oraz nie jest uzależniona od dokonywania przez pożyczkodawcę jakichkolwiek czynności windykacyjnych. Stanowi ona w istocie dodatkowa kare umowną za opóźnienie w spełnieniu świadczenia.

W przekonaniu Sądu Okręgowego zapisy te spełniają wymogi z przepisu art. 385¹ k.c. tj. stanowią niedozwolone postanowienia umowne. Postanowienia te naruszają dobre obyczaje i są sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami uznać trzeba działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub braku doświadczenia, a więc działania traktowane powszechnie za nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające od przyjętych reguł, standardów postępowania. Rażąco naruszenie interesów konsumentów polega zaś na nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na ich niekorzyść (tak: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 r. I CK 832/04, Lex nr 159111).

Brak jest jakichkolwiek danych, aby poddane analizie zapisy umowne były wynikiem wzajemnych uzgodnień stron, czy zostały uzgodnione indywidualnie. Jak wskazał Sąd Okręgowy w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 grudnia 2014r. w sprawie sygn. akt III Ca 1696/14 strony co prawda łączył stosunek zobowiązaniowy o charakterze dobrowolnym i to one same autonomicznie decydowały, na jakich warunkach ma zostać zawarta umowa między nimi. Niedopuszczalna jest jednak sytuacja, iż jedna ze stron wykorzystując swoją pozycję profesjonalisty, kształtuje wzorzec umowny w taki sposób, że wprowadza do niego konstrukcję prawną, która nie jest jasna, prowadzi do pokrzywdzenia jednej ze stron stosunku prawnego, w tym wypadku konsumenta. Nie może mieć miejsca przypadek, w którym konsument zostaje obciążony opłatą windykacyjną stanowiącą rodzaj należności ubocznej, czy bliżej nie sprecyzowanymi, nijak nie przystającymi do rzeczywistych wydatków kosztami. Taka sytuacja występuje w niniejszej sprawie. W Pożyczkodawca arbitralnie narzucił pozwanemu zawyżony taryfikator opłat, kierując się w tej sferze własnym partykularnym interesem. Windykacja nie może stanowić dodatkowego zysku przedsiębiorcy. Konsument ma prawo zapoznać się z zapisami umownymi i podjąć dobrowolną decyzję co do zaciągnięcia zobowiązania danej treści. Opłaty za konkretne czynności czy windykacyjne czy związane z obsługą pożyczki nie mogą odbiegać od rzeczywistych kosztów poniesionych z tego tytułu przez przedsiębiorcę, nie mogą stanowić kary umownej, ani prowadzić do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych.

Z tych względów Sąd Okręgowy nie uznał za uzasadnione dochodzenie przez pozwanego kwoty 300 zł. opłaty windykacyjnej i przewyższających kwotę 185,75 zł opłat za obsługę pożyczki.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok, orzekając o częściowym oddaleniu apelacji w oparciu o art. 385 k.p.c. Orzeczenie o kosztach procesu znajduje uzasadnienia w art. 100 zd. 1 k.p.c. i art. 102 k.p.c. Wprawdzie powód wygrał swe roszczenie w 63% jednakże sytuacja majątkowa i osobista pozwanej uzasadnia wzajemne zniesienie między stronami kosztów procesu za obie instancje.